

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.027/2022/9.

A Fővárosi Ítéltábla a Madari Ügyvédi Iroda (cím7; ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) által képviselt Felperes (cím2) felperesnek a dr. Szatmári Csaba kamarai jogtanácsos által képviselt alperes1 (Cím8) I. rendű alperes és a Czibor Ügyvédi Iroda (Cím10; ügyintéző: dr. Czibor Zsolt ügyvéd) által képviselt Alperes2 (cím3) II. rendű alperes ellen szerződés létre nem jöttéből eredő elszámolás és más iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. november 11-én kelt 37.G.40.435/2020/39/I. számú ítéletével szemben a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes által meg nem fizetett 1.505.200 (egymillió-ötszázötezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) által megállapított tényállás szerint a felperes (2008. június 10-én) Kölcsönigénylés megnevezésű okiratot írt alá, amelyben elismerte, hogy a kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező Általános tájékoztató a Alperes1(korábbi elnevezése) ügyfelei részére című tájékoztató levelet átvette, annak tartalmát megismerte.

Az Általános tájékoztató a Alperes1(korábbi elnevezése) ügyfelei részére okirat (a továbbiakban: Általános tájékoztató) szerint „a deviza alapon nyilvántartott kölcsönök esetében a havi törlesztőrészletek nagysága a deviza kamatlábak és az árfolyamváltozások miatt változhat. Figyelembe véve a gazdasági környezetünk változásait, valószínűsíthető, hogy az Ön havi törlesztőrészlete, illetve a hátralévő tartozása emelkedni fog, ezért kérjük, abban az esetben válassza a deviza alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat Önt terheli.”

A felperes és az I. rendű alperes (akkori elnevezése: Alperes1(korábbi elnevezése)) 2008. június 17. napján Személyi kölcsönszerződés deviza alapon nyilvántartott kölcsönökhöz elnevezéssel kölcsönszerződést írtak alá, amelyben az I. rendű alperes a felperesnek

12.100.000 forintnak megfelelő - a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált - CHF-ban nyilvántartott, szabad felhasználású kölcsön nyújtását vállalta.

A szerződés 2. pontja szerint a folyósított kölcsön összege után az I. rendű alperes 1 % egyszeri kezelési költséget számít fel 121.000 forint összegben, amely a kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg esedékes. A kezelési költség mindenkor összegét az I. rendű alperes Hirdetménye tartalmazza. Az induló ügyleti kamatláb évi 6,09 % (3. pont), a futamidő 240 hónap (4. pont). A kölcsön - szerződéskötéskor érvényes - induló havi törlesztőrészlete a szerződés megkötésének napján érvényes árfolyammal kalkulálva 87.936 forint, amelyet a Hirdetményben közzétett díjak és az árfolyam tartalék növelnek. A havi törlesztőrészlet összege a - folyósítás és a jelen szerződés aláírásának idejére esedékes - deviza árfolyam változásai függvényében változik (5. pont). A THM évi 6,53 % (6. pont). A kölcsönszerződés 7. pontja tartalmazta a felperes azon nyilatkozatát, hogy a kölcsönszerződés feltételeit a Kölcsönszerződéshez mellékelt jelölés neve jelölésű Szerződés Általános Feltételei rendezi, amelynek hiánytalan átvételét az adós jelen szerződés aláírásával elismeri. A 11. pont szerint az adós a kölcsönszerződés aláírásával tudomásul veszi Szerződés Általános Feltételeiben foglaltakat, valamint azt, hogy az a Kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi a később kiküldendő törlesztési tervvel együtt, amely rögzíti a folyósítás időpontját, a törlesztőrészletek esedékességének az időpontját. A havonta esedékes, forintban fizetendő törlesztőrészlet nagysága árfolyam-periódusonként az aktuális forint/deviza árfolyam alapján kerül meghatározásra. Az árfolyam változásából eredő kockázatot teljes egészében az adós viseli.

A Szerződés Általános Feltételei (a továbbiakban: ÁSZF) (IV.) 4.1. pontja szerint a folyósított kölcsönösszeg minden esetben megegyezik a kölcsönszerződésben feltüntetett forint kölcsönösszeggel. A kölcsönösszeg folyósításakor a Hirdetményben meghatározott bank (Magyar Nemzeti Bank) teljesítést megelőző 2. munkanapon jegyzett deviza vételi árfolyamán kerül kiszámításra a kölcsönösszeg devizában meghatározott összege, a kölcsönösszeget ezen időponttól kezdve az I. rendű alperes devizában tartja nyilván. Az esedékes törlesztőrészletek, az előtörlesztés, illetve előteljesítés összegét a bank a Hirdetmény alapján (a Magyar Nemzeti Banknak) a kalkulációt megelőző 2. munkanapon jegyzett deviza eladási árfolyama figyelembevételével számítja ki forintban. A devizában fennálló esedékes tartozás forint összege a jóváírásakor a jóváírási napot megelőző 2. napi árfolyammal újraszámításra kerül.

Az ÁSZF 4.9. pontja értelmében a deviza alapon nyilvántartott kölcsönök esetén a THM számításánál az Üzletszabályzatban meghatározott képletben az ügyfél által teljesített fizetéseket forintban kell számításba venni az I. rendű alperesnél alkalmazott, a szerződés megkötését megelőző 10. napnál nem régebbi devizaárfolyam figyelembevételével. Ehhez kapcsolódik az Üzletszabályzat 2.4.16. pontja, amely a THM meghatározását és számításának képletét tartalmazza.

A kölcsönszerződés biztosítékaként a felek jelzálogszerződést kötöttek és vételi jogot alapítottak a Budapest, VIII. kerületi helyrajzi szám 1 hrsz-ú ingatlanra.

Az I. rendű alperes a felperesnek 2008. június 18-i keltezéssel törlesztési tervet küldött, amelyben szerepelt a törlesztőrészletek száma, esedékessége, összege, a hátralévő tőketartozás összege. A kölcsön összege 79.526 CHF-ként, a folyósítási árfolyam 152.15 forintként szerepelt.

[2] Az I. rendű alperes a szerződést felmondta. A felek között a szerződés alapján a DH2 törvény szerinti elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

[3] „Az alperesek akként állapodtak meg, hogy az I. r. alperes szerződésből származó követelését a II. r. alperes érvényesítheti.”

[4] A felperes kiterjesztett és módosított keresetében kérte az alpereseket 18.814.837 forint és ennek 2019. november 19. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint perköltsége egyetemleges megfizetésére kötelezni.

Előadta, hogy a kölcsönszerződésből eredő követelésre mindösszesen 36.580.802 forintot fizetett meg, holott az I. rendű alperes jogszerű követelése csak 17.765.965 forint volt.

A követelése elsődleges jogcímeként jogalap nélküli gazdagodást jelölt meg, és a szerződés létre nem jöttét állította, másodlagosan a szerződésből eredő árfolyamkockázat feltárásának nem megfelelő volta miatti érvénytelenségre, harmadlagosan a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségére hivatkozott.

Az elsődleges keresete alátámasztásaként előadta, hogy szerződés nem tartalmazza a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. §-a szerinti kötelező kellékeket, a kölcsön összege helyett az okiratba csak számítási módot foglaltak. Az I. rendű alperes a deviza összeget nem folyósította, a nyilvántartott összeget a folyósítás napját 2 nappal megelőzően, a Hirdetményben közölt, bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon állapította meg. A rPtk. szabályozásával szemben a szerződés alapján nem a kölcsön, hanem a nyilvántartott összeg visszafizetésére lenne köteles. A törlesztőrészlet összege a különmemű árfolyamoktól és az alkalmazott kamatlábaktól függ, így a tartozása összegét nem tudja kiszámolni.

Kifejtette azt is, hogy a deviza alapú nyilvántartás és elszámolás, és ezen keresztül az árfolyamkockázat rá terhelése a szerződés lényeges feltétele. E szerződési feltétel tartalmával és következményeivel nem volt tisztában a szerződéskötéskor, mert nem kapott ennek értékeléséhez megfelelő tájékoztatást; a szándéka nem terjedt ki a korlátlan kockázat vállalására. A rPtk. 205. § (3) bekezdésében és a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakra, a 93/13. EKG irányelvre (a továbbiakban: Irányelv), és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) eseti döntéseire hivatkozott. Az ügylet mögött nincs deviza; devizában kiróni a tartozást a szokásostól eltérő szerződési feltétel, mely a rPtk. 205/B. § (2) bekezdése szerint csak külön figyelemfelhívás és elfogadás révén válhat a szerződés részévé. Az I. rendű alperes a deviza alapúság mibenlétével kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, ezért információs hátrányban volt, a döntése hosszútávú gazdasági következményeinek ismerete nélkül kötötte meg a szerződést, így az nem jött létre.

A másodlagos keresete körében a rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezések tisztességtelenségére tekintettel a teljes szerződés érvénytelenségét állította, és ennek jogkövetkezményeként kérte az alperesek marasztalását a fenti összegben.

Kifejtette, hogy az Irányelv és az EUB azt értelmező gyakorlatára tekintettel a tisztességtelen feltételek a fogyasztóra nézve kötelezettséget nem jelentenek, és mivel a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, az az egyéb feltételek tekintetében változatlanul köti a feleket. A fogyasztó számára kedvezőbb jogkövetkezményként nem jöhet szóba a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása, ezért a teljes érvénytelenségére tekintettel a tartozatlan szolgáltatás visszatérítése követelhető.

Hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázat viselése tekintetében az I. rendű alperestől kapott tájékoztatásként csak a közjegyzői okiratba foglalt szerződés szövege vehető figyelembe. Állította, hogy az Üzletszabályzatot és az ÁSZF-et nem kapta kézhez. Az ÁSZF elfogadására vonatkozó szerződési nyilatkozat tisztességtelen, a 18/1999. (II. 5.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontjába és a 2. § d) pontjába ütközik.

A tájékoztatás elégtelen, mivel az I. rendű alperes a szerződéskötéskor a deviza alapú elszámolásra, az abból fakadó árfolyamkockázatra, annak gazdasági következményeire, a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívta fel a figyelmét. A szerződő felek közti információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel az I. rendű alperes köteles lett volna a rendelkezésére álló valamennyi információt megosztani, a közgazdasági törvényszerűségekről, a kamatparitás fogalmáról és érvényesülésének következményéről, a jövőbeni árfolyam számítás lehetőségéről és módszeréről, a CHF/HUF árfolyam alakulásának 20 éves történelmi trendjéről és a deviza elszámolású és a forint elszámolású kölcsönök eltérő törlesztési karakterisztikájáról teljes tájékoztatást adni. Az I. rendű alperes nem tájékoztatta, hogy a forint látszólagos stabilitása mögött a mesterséges védelem áll, és nem a piaci árfolyamviszony. A CHF árfolyamának növekedése a forinthez képest szükségszerű és az I. rendű alperes számára előre látható volt. A szerződésbe foglalt és az árfolyamváltozással kapcsolatos figyelmeztetés azért sem megfelelő, mivel a változás nem esetleges, hanem biztos volt.

A kockázat feltárása nem felelt meg az EUB C-51/17. és C-227/18. számú, valamint a Kúria Gfv.VII.30.096/2019. és Gfv.VII.30.090/2020/9. számú döntéseiben foglalt kritériumoknak, továbbá a 2/2014. PJE határozatban és a Kúria Konzultációs Testülete 2018. október 10. napján tartott üléséről felvett emlékeztetőben írt elveknek.

Az így megkötött szerződés kockázattelepítése tisztességtelen és a szerződés teljes érvénytelenségére vezet.

Állította a kezelési költségre vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségét is, mivel az I. rendű alperes szolgáltatást nem nyújtott. A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.határozatszám számú ítélete szerint a pénzügyi szolgáltató alapvető szolgáltatási és az ehhez kapcsolódó tájékoztatási kötelezettségének teljesítéséért nem számíthat fel külön díjat, hisz a szerződés szükségszerű velejárója a kölcsön kezelése, nyilvántartása, amely kizárólag az I. rendű alperes érdekében történt. A kezelési költség fogalma a szerződésben nem meghatározott. A hitelezőt a rPtk. 277. § (4) és (5) bekezdése alapján a szerződés teljesítése során együttműködési és tájékoztatási kötelezettség terheli, amelyért nem számíthat fel külön díjat.

Állította, hogy a kezelési költség mértéke aránytalan a kölcsön összegéhez, a kamathoz képest; e feltételek jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a kárára. Az I. rendű alperes tisztességes és méltányos eljárás esetén észszerűen nem várhatta el, hogy az egyedi tárgyalást követően is elfogadja a kezelési költséget szerződéses feltételként.

Harmadlagos keresetében a szerződések a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a), c) és e) pontja alapján fennálló semmiségére (és ennek jogkövetkezményeként a tartozatlan fizetéssel elszámolás kötelezettségére) hivatkozott.

A rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti érvénytelenségre hivatkozással előadta, hogy szerződés alapján sem kölcsön összege, sem a visszafizetési kötelezettség mértéke nem állapítható meg a szerződés megkötésének időpontjában. Akkor lenne érvényes a szerződés, ha abban szerepelne mind a forint, mind a deviza összeg. A szerződésben nincs és nem is lehet meghatározva olyan számítási mód, amellyel a szerződéskötés napján képes lenne kiszámítani a tényleges kölcsönösszeget. Az adatok külön okiratokban a szerződéskötést követően állnak csak rendelkezésre, így az okirat aláírásakor az érvénytelenség fennáll.

A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis, mert nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költségek között a fedezetellenőrzés díját. A betéti kamat az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III. 5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: THM rendelet) 8. § (1) bekezdésére hivatkozással

előadta, hogy a jogszabály kifejezetten nevesíti a teljes hiteldíj mutató részeként a fedezetellenőrzés díját, amelyet azonban a szerződés nem tartalmaz.

A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján is semmis, mert nem tartalmazza a törlesztőrészletek összegét. A szerződésben 87.936 forint havi törlesztőrészlet szerepel, a törlesztési tervben azonban 87.926 forint, valamint 4.018 forint árfolyamtartalék, amely utóbbi számításának a módja nem tisztázott. A havi törlesztőrészlet kiszámításának a módszere szintén ismeretlen, a később megküldendő törlesztési terv ezt nem pótolhatja, mivel az érvénytelenség oka a szerződés megkötésekor fennállt állapotok szerint vizsgálható.

[5] A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérte annak vizsgálatára, hogy az uniós joggal összeegyeztethető-e, világosnak és érthetőnek minősül-e a gazdasági következmények tekintetében az az általános szerződési feltételként megszerkesztett, a több dokumentumból álló szerződés részét képező rendelkezés, amely a dokumentumokra vonatkozóan a bizonyítási terhet a fogyasztóra telepíti, úgy, hogy annak alapján a fogyasztóval szerződő professzionális fél olyan, saját maga által készített, egyedileg meg nem tárgyalta dokumentumokat is a fogyasztóval kötött szerződés részének állíthat, amelyeket a fogyasztó nem írt alá, így a szerződéses tartalom utólag nem, vagy csak a másik féltől függő adatközlés szerinti tartalommal rekonstruálható.

[6] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint az aláírt szerződés része a törlesztési terv, az ÁSZF, az Üzletszabályzat, az opciós szerződés és a Hirdetmény is. A kölcsönszerződést és mellékleteit a rHpt. 210. § (1) bekezdésének megfelelően írásba foglalták, a mellékletek a rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a szerződés részévé váltak.

A kölcsönszerződés a felek között az okiratok tartalmának megfelelően, érvényesen létrejött, a felperes a törlesztést megkezdte.

A szerződés tartalmazta a kölcsön összegét, az a folyósítás napján érvényes árfolyammal (152,15 HUF/CHF) számolva 79.526,78 CHF volt. Tartalmazta továbbá az induló ügyleti kamatláb, a THM mértékét, a futamidőt, a részletek számát és esedékességét is.

A felperes az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatozás fejében vállalta. A kockázatfeltárás megfelelő volt. Az ÁSZF 11. pontja szerint a felperes megismerte, hogy a törlesztőrészletek forintban kifejezett összege az árfolyamtól függ. A felperes nyilatkozata szerint megismert Általános tájékoztató megfelel a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében fogalt és a joggyakorlat által kimunkált követelményeknek, annak alapján a felperes nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem, vagy csak korlátozott mértékében terheli. A tájékoztatás világos és érthető volt, így a kockázattelepítés tisztességtelensége a 2/2014. PJE rendelkezései szerint nem vizsgálható. A tájékoztatásból megismerhető volt mind a kockázat tartalma, hatása és vállalása; közgazdasági elemzést nem kellett nyújtania, és nem várható el tőle a jövőbeni árfolyam becslése.

A kölcsön összegét forintban határozta meg, annak devizában kifejezett értéke pontosan kiszámítható, így - az 1/2016. PJE határozatban foglaltakra is figyelemmel - a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába és a Ptk. 523. §-ába nem ütközik.

Vitatta, hogy a kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis lenne, mivel annak 3. pontja tartalmazza a szerződés megkötésekor érvényes induló kamatláb mértékét, a szerződés 6. pontja pedig a THM mértékét. A THM vonatkozásában kifejezett rendelkezést tartalmaz a szerződés részét képező ÁSZF 4.9. pontja és az Üzletszabályzat 2.4.16. pontja, míg a kamatok vonatkozásában az ÁSZF III. pontja és az Üzletszabályzat

1.2.3. pontja tartalmaz szabályozást. Hivatkozott a felperesnek megküldött Hirdetményre, amely tájékoztatást ad a díjakról, kamatokról, költségekről.

A felperes által az ÁSZF 11. pontjában a szerződés részeként elfogadott törlesztési terv tartalmazza a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat. Meghatározza a kölcsönösszegnek a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált, svájci frankban kifejezett összegét, a kölcsönösszeg forintban kifejezett összegét, a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamot, a folyósítás időpontja szerinti törlesztési árfolyamot és a havonta esedékessé váló törlesztőrészek összegeként 273,89 CHF-ot.

A kezelési költségre vonatkozó rendelkezések az egyedi kölcsönszerződés 2. pontjában egyértelműek, a költség mértéke egyszeri 121.000 forint, amely jelentéktelen összeg az igényelt kölcsönhöz képest.

[7] A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte; csatlakozott az I. rendű alperes által előadottakhoz. Állította, hogy a felperes vele mint engedménnyel szemben jogot nem érvényesíthet.

Az ÁSZF elfogadása nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontjába és a 2. § d) pontjába, mivel a felperes az okirat megismeréséről nyilatkozik; a bizonyítási teherről a szerződés nem rendelkezik.

A szerződés érthetően tartalmazza a tárgyát, nem lehet az érvénytelenség alapja, hogy az előre kalkulált törlesztőrészletnél, 87.936 forintnál alacsonyabb, 87.926 forint összegű befizetést kellett teljesítenie a felperesnek.

Nem állapítható meg érvénytelenség a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján sem, hiszen a THM rendelet 8. § (1) bekezdése nem a szerződés kötelező tartalmi elemeit, hanem a THM számítási módját határozza meg. Az I. rendű alperes fedezetellenőrzési díjat nem is érvényesített.

A szerződés nem érvénytelen a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján, hiszen kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészek számát és esedékességét. Előadta, hogy az árfolyamtartalék nem minősül törlesztőrészletnek, mivel annak célja az ÁSZF 4.5. pontja szerint az árfolyammozgások hatásainak mérséklése, csak akkor csökkenti – a következő fizetési periódusban – a törlesztőrészlet összegét, ha az árfolyam különbözet ezt szükségessé teszi.

Vitatta azt is, hogy a felperes által kidolgozott, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerinti elszámolásnak helye lehet.

[8] Az elsőfokú bíróság a 2021. november 11-én kelt 37.G.40.435/2020/39/I. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek bruttó 150.000 - 150.000 forint ügyvédi munkadíjat. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 1.128.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

A szerződés létre nem jöttére alapított keresetet vizsgálva rögzítette, hogy a rHpt. 213. §-ában foglaltak a rPtk.-hoz képest speciális rendelkezéseket tartalmaznak, és a rHpt. 213. § (1) bekezdése a semmisség jogkövetkezményét fűzi a rPtk. 205. §-a szerint lényegesnek tekintendő szerződéses tartalmak nem megfelelő feltüntetéséhez. A felperes a kölcsönigénylést és az egyedi megállapodást aláírta, ebből következően a felek a lényeges kérdésekben az okiratokban foglaltak szerint megállapodtak. Amennyiben a felperes az okiratokat elolvasás, azok tartalmának megismerése nélkül írta alá, az a rPtk. 4. § (1) bekezdése alapján előnyére nem szolgálhat. Az aláírt kölcsönszerződésből megállapítható,

hogy a felek között a rHpt. 212. § (1) bekezdése és a II. melléklet III.13. pontja szerinti lakossági kölcsönszerződés jött létre, melynek részét képezi az egyedi megállapodás szerint elfogadott és megismert ÁSZF is, az iratok elfogadásával a rPtk. 205/B. §-a alapján az is a felek szerződésének részévé vált. Megállapította, hogy az egyedi kölcsönszerződés és az ÁSZF a deviza alapúság tekintetében nem térnek el egymástól, ez az elszámolási mód a szerződéskötéskor bevett gyakorlat volt.

Az árfolyamkockázat telepítésének tisztességtelenségére alapított, másodlagos keresetet vizsgálva megállapította, hogy az alperes a kockázatfeltárással kapcsolatos kötelezettségét teljesíthette a külön alá nem írt Általános tájékoztató tartalmával is, figyelemmel arra, hogy annak megismerését a felperes a kölcsönigénylő lap aláírásával tanúsította.

Az árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó szerződéses feltétel tisztességtelenségét a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, a rPtk. 205/A. §-a, 205/B. §-a, 207. § (2) és (3) bekezdése, 209. § (4) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, 209/B. §-a, 239. § (2) bekezdése és 685. § d) pontja alapján vizsgálta. Megállapította, hogy a hazai jogot a közösségi joggal, az Irányelv rendelkezéseivel összhangban értelmezve a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége akkor vizsgálható, ha a rendelkezés nem világos, nem érthető.

A kölcsönigénylés címmel aláírt okiratban foglalt elismerés alapján megállapította, hogy a felperes átvette és megismerte az Általános tájékoztató okiratot. Az árfolyamkockázat telepítése körében adott tájékoztatás megfelelősége ekként a szerződés, az Általános tájékoztató és az ÁSZF IV.4.5. és IV.4.6. pontjaiban foglaltak alapján volt vizsgálendő. Mindezen tájékoztatás alapján a felperes a deviza alapú kölcsön fogalmát, annak lehetséges hatásait megismerhette. Nem volt olyan tájékoztatás, amelyből a felperes alappal következtethetett volna arra, hogy az árfolyamváltozás mértéke korlátozott, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. A tájékoztatásból kiderül, hogy a fogyasztókra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, az árfolyamkockázat nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. A tájékoztatás alapján a felperes megérthette a deviza alapú szerződéses konstrukció mechanizmusának működését, azt, hogy az árfolyamkockázat gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat számára. Ugyanakkor a felperestől elvárható, hogy jogait a szerződés megkötése és a tévedés felismerése után érvényesítse. Nem találta igazoltnak, hogy a felperes kifogásolta volna a szerződés megkötésének módját, vagy kevesellte volna a szerződéskötés megfontolására rendelkezésére álló időt. Megállapította, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel az EUB joggyakorlatának is, így a C-186/16., C-51/17. és C-118/17. számú döntésekben foglalt kritériumoknak.

A kezelési költség felszámítása a rHpt. 212. § (2) bekezdése és a rPtk. 205. § (2) bekezdése alapján lehetséges volt. A felperes hivatkozásával ellentétben az I. rendű alperes ellenszolgáltatása nem kizárólag a kamat, hiszen a rHpt. speciális jogszabályként a rPtk.-ban nem alkalmazott hiteldíj részévé teszi a kezelési költséget. A felperes ezzel szemben nem jelölt meg olyan jogszabályt, amely a hiteldíjat kizárólag az üzleti kamatnak feleltetné meg. Az EUB C-621/17. számú ítélete rendelkezései alapján megállapította, hogy nem tisztességtelen a szerződés kezelési költséget megállapító rendelkezése akkor sem, ha nem határozza meg tételesen a kezelési költségként nyújtott ellenszolgáltatásokat. A kezelési költség ellenértéke mögött az okirat tartalmából következően azon szolgáltatások álltak, amelyet az I. rendű alperes a folyósításhoz, valamint a szerződés teljesítéséhez végzett. Ezen nyilvántartási tevékenység nem csak az I. rendű alperes érdekét szolgálja. A kezelési költség és számítási módja a szerződésben világosan és érthetően meghatározott.

A kezelési költség százalékos mértéke a kölcsön összegéhez képest aránytalannak, eltúlzottnak nem tekinthető.

A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem érvénytelen, mivel az tartalmazza a törlesztőrészlet induló mértékét, valamint a későbbi számítási módot az ÁSZF 4.9. pontjában.

Megállapította, hogy a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján sem érvénytelen.

Az érvénytelenség a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint sem állapítható meg, „hiszen az ügyleti kamat mértéke éves százalékos formában kifejezve a felperes által hivatkozott költség felszámítása nem volt megállapítható, azonban az eredeti állapot helyreállításához hiánya nem vezethetne”.

A felek a szerződés megkötésekor csak a kölcsön forint összegét ismerték, a későbbi folyósítás miatt a tartozás összege devizában nem volt előre megállapítható. Az a körülmény, hogy a szerződés megkötésekor a szükséges adatok nem ismertek, nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. Ezért a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem érvénytelen, hiszen a törlesztőrészletek száma, számítási módja és esedékessége az okiratban szerepel.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére nem volt köteles, így ezen indítványt mellőzte.

[9] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását és az alperesek – a jogi képviselő bankszámlájára utalással – perköltsége megfizetésére kötelezését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára kötelezését kérte.

Fenntartotta, hogy a szerződés nem jött létre, mivel a felek megállapodása nem terjedt ki minden lényeges kérdésre. Az ÁSZF nem a szerződés része, az az ő jognyilatkozatának nem minősül. A szerződés és az ÁSZF sem terjed ki a deviza alapú elszámolás mibenlétére, alkalmazása módjára és annak következményeire. A devizában elszámolás nem tekinthető szokványos szerződéses feltételnek csupán azért, mert 2004-től azt tömegesen alkalmazták; az átlagos fogyasztó addig ilyennel nem találkozott, a közhangulat számára félrevezető volt. Ezt igazolja, hogy 2010. március 1-jétől „illetve június 11-től” új szabályok léptek életbe, jogszabály megtiltotta a devizában nyilvántartott vagy deviza alapú kölcsönszerződésből keletkező hitelezői követelés biztosítására természetes személy tulajdonában álló ingatlanon jelzálog biztosítását. E körben előadta azt is, hogy az I. rendű alperes tisztában volt azzal, hogy a kölcsön futamideje jelentős részében bizonyosan gyengébb lesz a forint az elszámolás alapjául megjelölt devizához képest. Ennélfogva a szerződés nem kockázatot telepít, mert az árfolyamveszteség vállalása biztosan bekövetkező esemény.

A másodlagos, az árfolyamkockázat áthárításáról adott tájékoztatás nem megfelelő voltára alapított keresete alátámasztására előadta, hogy a kapott tájékoztatás tartalmánál nem vehető figyelembe az Általános tájékoztató szövege, mivel az alperes annak átadását a perben nem bizonyította. Amennyiben pedig az az általa megismert tájékoztatásnak tekintendő, a jogszabály és a joggyakorlat által elvárt feltételeknek ez sem tesz eleget. E körben hivatkozott az EUB C-449/13. számú ügyben hozott ítéletében foglaltakra; arra, hogy az Általános tájékoztató átvételét elismerő nyilatkozat mint szabványzáradék megfordítja a fogyasztó terhére a bizonyítási terhet, ezért alkalmazása tisztességtelen. A törlesztési terv szintén nem része a szerződésnek, a blanketta nyomtatványban foglalt elismerő nyilatkozat a fogyasztót

negatív bizonyításra kötelezi, amely az EUB C-776/19.-C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete 85. pontjában foglaltakkal ellentétes.

Előadta, hogy a pénzintézet és a fogyasztó közti információs egyensúly hiányára tekintettel nem szabad túlzott elvárásokat támasztani a fogyasztó ismereteit illetően. A kapott tájékoztatás alapján a döntése gazdasági következményeit nem mérhette fel, a szerződéses konstrukció működési mechanizmusának megismerésére nem volt módja. Nem ismerhette fel, hogy mind a folyósítás feltételeként kért fedezetet, mind a jövedelmét meghaladó törlesztőrészlet emelkedésre is lehet számítani. Mindennek nem elegendő kikövetkeztethetőnek lennie, hanem egyértelműen ki kell tűnnie a szerződésből. Hivatkozott az Irányelv 6. cikkében foglaltakra és az EUB C-186/16., C- 26/13., C-227/18., C-609/19., C-51/17. és C-776/19.-C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott döntéseiben kifejtett kritériumokra és a Kúria Gfv.VII.30.096/2019. számú (BH2020. 5.151) és Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozataiban kifejtettekre.

Az elsőfokú bíróság tévesen nem tulajdonított jelentőséget a tanú3 tanú által elmondottaknak, miszerint általában nem tájékoztatták az ügyfeleket az árfolyamváltozás jelentős mértékéről, korlátatlanságáról és gazdasági hatásairól sem.

Az ítélet sem jelöli meg tételesen, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat mely része tesz eleget a joggyakorlat által kimunkált egyes követelményeknek.

Az a következtetés, miszerint ellentétes tájékoztatás hiányában a fogyasztónak meg kellett értenie, hogy bármilyen mértékű és ütemű változás lehetséges, kifejezetten fogyasztóellenes, deduktív, a rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglaltakat sérti.

Állította, hogy az I. rendű alperesnek tudomása volt olyan körülményekről, amelyek alapján bizonyosan előre láthatta, hogy az árfolyamváltozás mindenképpen elviszi a kamatelőnyt, azonban ezen információs előnyét megtartotta. Utalt az MNB volt alelnökével készült interjú anyagára, az MNB korábbi elnökének nyilatkozatára, az MNB stabilitási jelentéseire és a Budapesti Értéktőzsde 2004. októberi tanulmányában foglaltakra, továbbá a kamatparitás I. rendű alperes által ismert törvényszerűségére és a forint korábbi túlértékeltségére.

A kezelési költség áthárítása tisztességtelen, mivel a szerződés nem határozza meg azon szolgáltatásokat, amelyet az I. rendű alperes a kezelési költség ellenében végez, az I. rendű alperesnél az ellenszolgáltatás nélkül vagyoni előnyt eredményez. A kölcsön kezelése, nyilvántartása a szerződés szükségeszerű velejárója, a pénzösszeg rendelkezésre bocsátásának ellenértéke a kamat, a kezelési költség felszámítása fejében az I. rendű alperes ténylegesen nem nyújtott szolgáltatást. A kezelési költség kikötése a számára egyoldalúan hátrányos, a szerződéses jogokban és kötelezettségekben egyensúlytalanságot eredményez, egyedi megtárgyalása esetén a szerződés 2. pontjában foglaltakat nem fogadta volna el. Állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét, amikor nem tért ki az ezen álláspontját alátámasztó, általa hivatkozott ítéltáblai határozatok indokolásában foglaltakra.

Fenntartotta a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségére tett előadását.

A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis, mivel a kölcsön valós, számszerűsített összege nem került rögzítésre, és nincs meghatározva olyan számítási mód, amellyel a szerződéskötés napján a kölcsön összegét bárki kiszámíthatta volna.

A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján is érvénytelen, mivel a THM rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére a THM nem tartalmazza a fedezetellenőrzés díját. Az ítélet érdemben nem tartalmaz arra vonatkozóan indokolást, hogy az elsőfokú bíróság e hivatkozását miért találta megalapozatlannak.

Végül a szerződés érvénytelen a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján is, mivel a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészletek összegét. A szerződésben és a törlesztési tervben szereplő havi törlesztőrészlet összege eltér, az árfolyamtartalék fogalma, annak számításának módja nincs meghatározva. A törlesztési tervben megadott árfolyam 4 %-ából kiindulva 160,21 Ft/CHF árfolyamon számolva a havi 573,96 CHF törlesztőrészletet, 91.954,13 forintot kapunk, amely nem egyezik a törlesztési terv szerinti összesen 91.944 forinttal. Emellett fenntartotta, hogy a törlesztési terv utóbb megküldött egyoldalú nyilatkozatként nem része a szerződésnek, arra vonatkozóan a felek konszenzusa nem áll fenn.

A törlesztőrészletek nem valósak, mivel a szerződésben írt kölcsönösszeg sem valós, csupán hitelkeret. A szerződéskötéskor a kölcsön összege nem volt ismert, így az ennek alapján számolandó törlesztőrészlet az 1/2016. PJE határozat 2. pontja alapján szintén nem meghatározható.

[10] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét szintén fenntartotta.

[11] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, és abból megfelelő jogi következtetést vont le. Az ítélet jogszabályt nem sért, sem a megváltoztatásának, sem hatályon kívül helyezésének nincs helye. Előadta, hogy a Kúria a Pfv.I.20.626/2020/4. és Pfv.I.20.216/2020/25. számú ügyekben hozott ítéletei a jelen perbelivel egyező szerződéses feltételek mellett azt állapították meg, hogy a szerződések a jogszabályban és az EUB joggyakorlatában foglaltaknak megfelelnek.

[12] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében előadta, hogy az I. rendű alperes által hivatkozott Pfv.I.20.626/2020/4. számú és az általa hivatkozottnak vélt Gfv.VII.30.185/2020. számú ítéletek keltét követi a BH2021. 141 számú jogeset közzététele, amely lerontja a korábbi határozatokban foglalt megállapítást. A Pfv.I.20.216/2020/25. számú ítélet esetében lényeges különbség a tényállásban, hogy ott a felperes az Általános tájékoztatóban foglaltakat megfelelő, elégséges tájékoztatásnak tartotta.

Az árfolyamkockázatról kapott tájékoztatás körében előadottakat kiegészítve az EUB C-670/20. számú végzésében foglaltakra hivatkozott, kifejtve, hogy a perbeli tájékoztatás nem hívja fel a figyelmet a szerződés teljes időtartama alatt a forint jelentős leértékelődésének és a CHF kamatláb emelkedésének veszélyére, nem modellezi az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatását, ezáltal az átláthatóság követelménye nem teljesült.

[13] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a perindításkor hatályos, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján, tárgyaláson kívül bírálta el.

[14] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.

[15] A közjegyző neve által ügyszám1. ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés A/6. pontja a teljes hiteldíj mutató számítása során figyelembe nem vett

egyéb költségként a szerződés közjegyzői okiratba foglalásának közjegyzői munkadíját tartalmazza. A B. pont a deviza alapú kölcsönre vonatkozó speciális rendelkezések között az első francia bekezdésben tartalmazza, hogy a hitelező által folyósított kölcsönösszeg minden esetben megegyezik a kölcsönszerződésben feltüntetett forint kölcsönösszeggel. Az ötödik francia bekezdés – az ÁSZF IV.4.6. pontjában foglaltakkal egyezően – tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból eredő különbözet oly módon kerül elszámolásra, hogy ha a különbözet túllépi az adós által is kézhez vett ÁSZF IV.4.5. számú pontjában meghatározott árfolyamtartalék összegét, akkor a következő fizetési periódusban a hitelező ezen túllépés összegével az esedékes törlesztőrészlet összegét megnöveli, míg abban az esetben, ha az árfolyamváltozásból eredő különbözet nem éri el az árfolyamtartalék összegét, akkor a következő fizetési periódusban ezen maradék összeggel a következő törlesztőrészlet összege csökkentésre kerül.

[16] Az ÁSZF IV.4.5. pontja értelmében a havonta esedékes törlesztőrészlet kalkulálásakor az I. rendű alperes az aktuális árfolyamon felül árfolyamtartalékot számol fel. Az árfolyamtartalék célja az árfolyamváltozásból adódó eltérések mérséklése. Az árfolyamtartalék összege a 4.6. pontban meghatározottak szerint a következő árfolyamperiódusban kerül elszámolásra. Az árfolyamtartalék mértéke a mindenkor hatályos Hirdetményében kerül megjelölésre.

[17] Az I. rendű alperes a szerződéskötéskor hatályos Hirdetményének árfolyamtartalékot meghatározó bekezdése szerint a CHF alapú kölcsönkonstrukció esetén az árfolyamtartalék mértéke az aktuális árfolyam 4 %-a, de minimum 7 forint.

A Hirdetmény az egyéb díjak között az évenkénti, valamint a rendszeres egyenlegközlő levél díja mellett a havi zárlati díj mértékét, a késedelmes fizetéssel kapcsolatos levelezés, valamint a felmondás esetén az adminisztráció díját, az ügyfél kérésére történő dokumentáció kiadásának díját és a behajtási költségeket tünteti fel.

[18] A 2008. június 18-i törlesztési terv a kölcsön összegeként 79.526,78 CHF-ot, a havi törlesztőrészlet összegeként 573,89 CHF-ot, míg törlesztési árfolyamként 153,21 forintot tüntetett fel. A tőke + kamat összegeként 87.926 forintot, árfolyamtartalékként 4.018 forintot, mindösszesen „kiértésített Ft” összegként 91.944 forintot tartalmazott.

[19] A 2017. szeptember 13-án kelt szerződéssel az I. rendű alperes a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelését a II. rendű alperesre engedményezte.

[20] Az így kiegészített tényállásra is figyelemmel a fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

[21] Az elsőfokú bíróság a tényállást kisebb hiányosságokkal tárta fel, azonban az a másodfokú eljárásban a perben csatolt közjegyzői okirat, az ÁSZF, az I. rendű alperes 2008. március 1-jétől érvényben volt Hirdetménye és a 2008. június 18-i törlesztési terv tartalma alapján kiegészíthető volt.

[22] Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely folytán a rPp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn –

az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel –, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletet a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül.

[23] Az ítélet hatályon kívül helyezésének a fellebbezésben felhozott okokból nincs helye. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett; a kereseti kérelmet kimerítette, és a felperes valamennyi hivatkozására kitérve indokolta, milyen okból tartja a keresetet megalapozatlannak. A fellebbezés tévesen állítja, hogy az ítéletnek ki kellett volna térnie a felperes által hivatkozott ítéltáblai határozatok indokolásának véleményezésére is. A joggyakorlattól eltérés indokolásának kötelezettségét a jelen eljárásban nem alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 346. § (5) bekezdése, és csakis a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától eltérés esetére írja elő. Az ítélet tartalmaz indokolást arra vonatkozóan is, hogy a szerződés érvénytelenségét a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján miért nem találta megállapíthatónak, így a fellebbezés ezen hivatkozása sem helytálló.

Ezért az ítélet fellebbezésben kért hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

[24] A Fővárosi Ítéltábla ezt követően a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét vizsgálta.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. A Fővárosi Ítéltábla nem találta szükségesnek az európai uniós jog értelmezésének szükségességét az indítványozott kérdésben. A hitellel összefüggő tájékoztatás megtörténtével kapcsolatos bizonyítási teher fogyasztóra hárításáról és a szabványzáradék alkalmazhatóságáról az EUB a C-449/13. számú ítéletben véleményt nyilvánított már; nem feltételezhető, hogy a jelen ügyben az eddig kifejtett szempontoktól eltérő irányutatást adna.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet a 8. számú végzésével elutasította.

[25] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával jórészt egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra is tekintettel a kereset elutasításának indokait az alábbiak szerint egészíti ki, illetve pontosítja.

[26] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a szerződés létrejöttét.

[27] A szerződéskötés időpontjában hatályban volt, ezért alkalmazandó rPtk. 205. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A (2) bekezdés szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

[28] A deviza alapon történő elszámolás a deviza alapú szerződés lényeges tartalmi eleme. Ezen, főszolgáltatás körébe tartozó kérdésben való megállapodás hiánya esetén, az erre vonatkozó akarategység hiányában, a szerződés létre nem jönnek tekintendő.

[29] A rPtk. 205/B. § (1) bekezdése kimondja, hogy az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

[30] A perbeli kölcsönszerződés megnevezésében is tartalmazta a deviza alapú nyilvántartásra utalást, továbbá a közjegyzői okiratba is foglalt szerződés 1. pontja egyértelműen meghatározta, hogy a hitel összege CHF-ben kerül megállapításra, míg ehhez képest a kölcsön összege forintban folyósítandó. Az aláírt szerződésre és a közjegyző előtt megtett nyilatkozatra tekintettel a felperes nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy a szerződés deviza alapú jellegéről nem tudott, arra a felek megállapodása nem terjedt ki.

[31] Mivel a felek megállapodása okirattal igazoltan tartalmazza a lényeges szerződési feltételnek minősülő deviza alapúság kikötését, ezért a szerződés – a felperes hivatkozásával ellentétben – az okiratban foglalt tartalommal létrejött. A felek a szerződési akaratukat annak kölcsönös és egybehangzó kifejezésével, a rPtk. 216. § (1) bekezdésének megfelelően, írásban nyilvánították ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes által aláírt szerződés 11. pontjában foglalt nyilatkozat értelmében a felek megállapodásának részét képezte az egyértelműen, beazonosíthatóan megjelölt ÁSZF is.

[32] Az árfolyamkockázat felperesre terhelése részletes kifejtésének hiánya, tekintettel a 2/2014. számú PJE határozat 1. pontjában foglaltakra is, a szerződés létre nem jöttének megállapítását nem alapozhatná meg.

[33] A felperes megalapozatlanul állította, hogy a deviza alapúság kikötése a szokásostól eltérő szerződéses feltételnek minősül.

A szokásostól eltérő szerződéses feltételnek minősülést – és ezáltal az I. rendű alperes rPtk. 205/B. § (2) bekezdésében foglalt külön figyelemfelhívási, tájékoztatási kötelezettségét – nem alapozza meg az, hogy a felperes fellebbezésében is 2004-től tömegesen alkalmazottnak minősített szerződéses feltételeket a szerződés megkötéséig nem ismerte, és nem teszi a szokásostól eltérővé a szerződéses feltételeket a fellebbezésben hivatkozott esetleges, „félrevezető közhangulat” sem, amely csakis a szerződés megkötéséből a fogyasztóra háruló kockázatról való tudomásszerzés megítélése esetén lehet mérvadó.

A deviza alapúság kikötésének a szokásos szerződéses feltételektől eltérő voltára nem enged következtetni, ekként a szerződés létrejöttét semmiképpen sem érintheti a felperes deviza alapú jelzálog-hitelezés tilalmának bevezetésére vonatkozó hivatkozása (véltetően a 2010. július 11-ét követő szerződések esetén alkalmazható 2009. évi CLXII. törvény). A deviza alapú jelzálog-hitelezés korlátozása, kivezetése érdekében tett kormányzati intézkedések éppen, hogy a devizaalapú hitelek korábbi elterjedtségét igazolják az erre vonatkozó jogalkotás szükségessége által.

[34] Ezt követően – a hivatkozások logikai sorrendjében – a szerződés jogszabályba ütközés folytán fennálló semmisségre alapított kereset vizsgálata volt szükséges.

[35] A Fővárosi Ítéltábla e körben elsődlegesen azt rögzíti, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapíthatósága a keresetben kért marasztalást nem alapozhatná meg, figyelemmel arra, hogy a DH2 törvény 37. §-ának (1) bekezdése értelmében az érvénytelenség jogkövetkezménye a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítása lehet, a felperes marasztalási kérelme azonban ilyet nem tartalmaz.

A felperes számszakilag nem dolgozta ki, hogy a szerződés jogszabályba ütközés, vagy az árfolyamkockázat, illetve a kezelési költség áthárításának tisztességtelensége miatt megállapítható érvénytelensége folytán az általa követelt összegre miként jogosult; azösszezszerűség igazolása hiányában a szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási keresete semmiképpen sem lehet megalapozott.

[36] A felperes e tekintetben többször módosított, végleges keresetében (2021. november 11-i, 37.G.40.435/2020/39. sz. jkv.) a szerződés jogszabályba ütközése folytán fennálló semmisségét a rHpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjaira alapította.

[37] A szerződéskötés időpontjában hatályban volt, ezért a perben még alkalmazandó rHpt. 213. § (1) bekezdése szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza - egyebek mellett - a szerződés tárgyát [a) pont], a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százaléokban kifejezett értékét [c) pont], a törlesztőrészletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat [e) pont].

[38] A rPtk. 523. § (1) bekezdése értelmében a kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

[39] A 1/2016. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

[40] A szintén irányadó 6/2013. PJE határozat indokolásának III.1. pontja értelmében a tartozás egyértelmű meghatározására alkalmas módszer, ha az összeg a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható. E pont utolsó bekezdése szerint a kirovó és a lerovó pénznem lényegéből következik, hogy téves az az álláspont, amely szerint a törlesztés pontos összege nem határozható meg a szerződéskötés időpontjában. A deviza alapú kölcsöntartozás éppolyan egyértelműen meghatározott, mint az effektivitási kikötéssel ellátott devizakölcsön. Az adós tartozása mindkét esetben a szerződéskötés időpontjában egyértelműen rögzül: az a kirovó pénznemben meghatározott összeg. A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás (szerződéskötéskor nem is szükségszerűen ismert) pénznemből mennyit kell adni

ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirótt tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti.

[41] A jelen esetben a szerződés 1. pontja tartalmazza a kölcsön forintban meghatározott összegét, azzal, hogy a CHF alapú nyilvántartásra a folyósítás időpontjában érvényes árfolyam irányadó.

A kölcsönszerződés 11. pontja értelmében a szerződés részét képező, 2008. június 18-i törlesztési terv megjelöli a folyósításkori árfolyamot.

[42] Ekként a kölcsön összege a folyósítás napján kirovó pénznemben is pontosan meghatározható. Figyelemmel arra, hogy a kölcsöntartozás folyósításkori összege a kirovó pénznemben csak a forint és a CHF árfolyamváltozásának függvényében állapítható meg, a kölcsön CHF-ben megjelölt összegét a szerződés nyilvánvalóan nem tartalmazhatta, azonban – a felperes álláspontjával ellentétben – az a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható volt.

A szerződésben számszerűen meghatározásra került a kölcsön forintban kifejezett összege, és annak rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a nyilvántartott CHF összeg is, így a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem semmis.

[43] A felperes a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján fennálló semmisségre hivatkozását nem tartotta fenn, ezért az elsőfokú bíróság ítéletéből az erre vonatkozó indokolás mellőzendő.

[44] A felperes akként hivatkozott a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján fennálló semmisségre, hogy annak alapjául kifejezetten a fedezetellenőrzés díjának hiányát jelölte meg.

[45] A szerződéskötéskor hatályos, ezért irányadó THM rendelet felperes által hivatkozott 8. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy a teljes hiteldíj mutató (THM) számításánál az ügyfél által a pénzügyi intézménynek fizetett költségeket, valamint a harmadik személynek fizetett költségek közül az ügyfél által felajánlott fedezet értékbecslésének díját és lakásépítéseknél a helyszíni szemlék díját kell figyelembe venni.

[46] A felperes állításával ellentétben valamely, a THM-ben figyelembe veendő költség megjelölésének elmaradása a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisséget nem alapozhat meg.

A THM százalékos mértékét az egyedi kölcsönszerződés 6. pontja tartalmazza. A THM nem megfelelő számítása a kölcsönszerződés semmisségére nem vezethet, legfeljebb annak alapján, az esetleges túlfizetés miatt megtérítési igény támasztható.

[47] A kölcsönszerződés 2. pontja értelmében a kezelési költség mindenkor összegét az I. rendű alperes Hirdetménye tartalmazza. A perben csatolt Hirdetmény az egyéb díjak között tételesen felsorolja a felperest terhelő költségeket, amely költségek között a fedezetellenőrzés díja nem szerepel.

A felek szerződéskötése idején nem volt kötelező jogszabályi rendelkezés a hitelképesség minősítés feltételeivel kapcsolatban. Az I. rendű alperes a kölcsönt egyedi hitelbírálat során saját belátása és feltételei szerint nyújthatta, a hitelképesség vizsgálatának szempontjait maga határozhatta meg (Kúria Gfv.VII.30.510/2018/4.). Ennek alapján a THM-ben nem szereplő, egyéb költségek között a fedezetellenőrzés díjának felmerülése nem szükségszerű, ilyen költség felmerülésére, megfizetésére a felperes ténylegesen nem is hivatkozott, és nem tette vitássá a II. rendű alperes azon előadását, hogy az I. rendű alperes fedezetellenőrzési díjat nem számított fel.

[48] Az elsőfokú bíróság ennél fogva érdemben helytállóan állapította meg, hogy a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem semmis.

[49] Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre is, hogy a szerződés semmissége a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem áll fenn.

[50] Mivel a kölcsönösszeg a fent kifejtettek szerint meghatározottnak minősül, a felperes álláspontjától eltérően ebből a törlesztőrészletek összegének meghatározatlansága nem következhet.

A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes fellebbezésében valótlanul állította, hogy a szerződés hitelkeretet határoz meg, mivel annak 1. pontja forintban határozza meg a pontos kölcsönösszeget, amelynek folyósításkori árfolyamon számolt CHF értéke kiszámítható.

[51] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a törlesztőrészletek összege a szerződés alapján kiszámítható.

Figyelemmel arra, hogy a szerződéskötés időpontjában a változó ügyleti kamat mértéke nyilvánvalóan nem határozható meg előre, a Kúria 1/2016. PJE határozatának 3. pontjához fűzött indokolásra (IV/3.) is tekintettel a törlesztőrészletek összegének későbbi közlése a deviza alapú elszámolás esetén szükségszerű, és az ügyleti kamat mértéke csakis a szerződésben kiszámítható módon, tájékoztató jelleggel kerülhet meghatározásra.

A 6/2013. PJE határozat III.1. pontjából is következően – a fentebb kifejtettek szerint – a későbbi törlesztések összege meghatározására elég, ha azok a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatók. A jogegységi határozat III.2.a. pontjában foglaltak értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a rPtk. 523. § (1) bekezdésébe, ha a visszafizetendő, forintban meghatározott törlesztőrészletek a szerződés rendelkezései alapján egyértelműen kiszámíthatók.

[52] A kölcsönszerződés 5. pontja kifejezetten tartalmazza, hogy a kalkulált 87.936 forint törlesztőrészlet a szerződés megkötésének napján érvényes árfolyamon számolt összeg. A törlesztési tervben ehhez képest szereplő összeg – 87.926 forint – ehhez képest minimálisan eltér, amely eltérés az árfolyamoknak a szerződéskötéstől a folyósításig eltelt időben történt, előre nem látható változásából ered.

[53] A felperes álláspontjával ellentétben a törlesztőrészletek összege, azon belül az árfolyamtartalék is kiszámítható.

Az alperes 2008. március 1-jétől hatályban volt Hirdetménye részletesen meghatározta az árfolyamtartalék mibenlétét, annak céljaként az árfolyamváltozásból adódó eltérések mérséklését megjelölve. A Hirdetmény – miként arra a felperes is hivatkozott fellebbezésében

– az árfolyamtartalék mértékét is rögzítette, az aktuális árfolyam 4 %-ában, de minimum 7 forintban megjelölve. Figyelemmel arra, hogy a törlesztési tervben közölt 153,21 forint törlesztési árfolyam 4 %-a 7 forint alatt marad, a minimális, 7 forint összeggel számolva a törlesztési terv szerinti 573,89 CHF törlesztőrészlet alapján a forintban számolt árfolyamtartalék mértéke a törlesztési tervben foglaltak szerinti 4.018 forint. A törlesztési tervben ezért helytállóan szerepel a tőke és a kamat összege – az 573,89 CHF-re és a 153,21 forint törlesztési árfolyamra tekintettel – 87.926 forintként, amelyhez az árfolyamtartalék 4.018 forint összegét hozzáadva helytállóan határozza meg a fizetendő törlesztőrészletet 91.944 forintban. A felperes fellebbezésben közölt számítása ehhez képest eltérő árfolyamot és eltérő törlesztőrészletet vesz figyelembe, ezért hibás.

[54] Mivel a törlesztőrészletek havonta fizetendő összegét a törlesztési terv tartalmazza, valamint annak mértéke a szerződés adatai alapján kiszámítható, a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott okból sem semmis.

[55] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján helytállóan állapította meg, hogy a szerződés jogszabályba ütközés miatt nem semmis.

[56] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak az árfolyamkockázat áthárítása és a kezelési költség kikötése tisztességtelenségének hiányára levont következtetéseivel is.

[57] A fellebbezésben előadottakra is tekintettel az alábbiakat rögzíti.

[58] A perben nem volt vitás, hogy a felperes a szerződést fogyasztóként kötötte.

[59] A rPtk. 209. § (1) bekezdése kimondja, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[60] A Kúria a bíróságokra a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 42. § (1) bekezdése értelmében kötelező 2/2014. PJE határozata 1. pontjában akként ad iránymutatást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. A jogegységi határozat III/1. pontja ugyanakkor kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell; így érvényre kell jutnia azon

elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

Ennek figyelembevételével pedig a rPtk. 209. § hatályban volt (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható, és az megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan vizsgálta a szerződésben főszolgáltatásnak minősülő árfolyamkockázat viselésének kötelezettséget szabályozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét a világosság és érthetőség követelményének megfelelősegen keresztül.

[61] Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázat viselése körében az I. rendű alperes a felperes részére megfelelő tájékoztatást adott, ezért az árfolyamkockázatot szabályozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ez okból nem áll fenn.

[62] A fogyasztói kölcsönszerződésekben a fogyasztó hátrányára fennálló információk egyensúlytalansági helyzetnek az EUB C-26/13. számú döntése szerint szükséges kiküszöbölése érdekében a szerződéskötéskor hatályban volt, ezért a perben alkalmazandó rHpt. a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően.

A rHpt. 203. § (6) bekezdése értelmében olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányult, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja szerint e kockázattaljáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[63] Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a felperes az általa megismert okiratokban foglalt tájékoztatástól eltérő tartalmú, esetlegesen félrevezető szóbeli tájékoztatást nem igazolt.

Az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás tartalmaként megalapozottan vette figyelembe a szerződéskötés előtt megismert Általános tájékoztató szövegét.

[64] Az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette a felperes által átvettnek és megismertnek az Általános tájékoztatót a 2008. június 10-én kelt, a felperes által nem vitatottan aláírt kölcsönigénylésben foglalt nyilatkozat alapján.

[65] Az EUB fellebbezésben hivatkozott C-449/13. számú ítéletének 1) pontja szerint a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy egyrészt azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a 2008/48. irányelv 5. és 8. cikkében előírt kötelezettségek

nem-teljesítésére vonatkozó bizonyítási teher a fogyasztóra hárul, másrészt azokkal ellentétben az, hogy egy szabványzáradék okán a bíróságnak azt kell megállapítania, hogy a fogyasztó elismerte a hitelezőt terhelő, a szerződéskötést megelőző kötelezettségek maradéktalan és megfelelő teljesítését, mivel e záradék ily módon az említett kötelezettségek teljesítésére vonatkozó bizonyítási teher megfordulását eredményezi, ami sértheti a 2008/48. irányelvben elismert jogok tényleges érvényesülését.

[66] A felperes állításával ellentétben – a kölcsönigénylésben tett, a kockázatfeltárás megismerésére vonatkozó kijelentését tartalmazó – „szabványzáradék” tekintetében nem irányadó az EUB fenti ügyben, a perbeli szerződésre egyébiránt nem alkalmazandó 2008/48/EK irányelv értelmezése körében hozott döntése. Az alperes ugyanis nem önmagában a megismerés felperes általi aláírásával igazolta a tájékoztatási kötelezettségének teljesítését, hanem külön kockázatfeltáró nyilatkozat (az Általános tájékoztató) csatolásával, amelyre a kölcsönigénylés a felperes által megismert dokumentumként utal. Ezért a felperes ellenbizonyítási kötelezettsége nem a záradékból, hanem az okiratba foglalt tájékoztatás csatolásából következik, a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján.

[67] A fellebbezésben szintén hivatkozott, az EUB C-776/19.-C-782/19. egyesített számú ügyekben hozott határozata 85. pontja értelmében a fogyasztó negatív tény bizonyítására nem köteles. A jelen esetben azonban – a fentiek szerint – az árfolyamkockázatról tájékoztatás megtörténte és annak tartalma igazolásának kötelezettsége változatlanul a pénzintézetet terheli, ezzel szemben a felperes nemleges tény bizonyítására nem köteles, csupán ellenbizonyítási lehetősége áll fenn a megfelelő tájékoztatás megtörténtének bizonyításával szemben.

[68] A felperes által aláírt dokumentum beazonosíthatóan jelöli meg az Általános tájékoztatót mint kockázatfeltáró nyilatkozatot, és ezzel szemben a felperes nem igazolta, hogy az adott dokumentumot nem kapta meg, avagy azzal ellentétes tájékoztatást is kapott.

A fellebbezésben hivatkozott tanúvallomás, tanú3 előadása az írásban adott tájékoztatás tartalmának lerontására nem alkalmas, hanem éppen azt támasztja alá, hogy az I. rendű alperes az írásban foglaltaktól eltérő tartalmú tájékoztatást a felperes részére nem adott.

[69] A Kúria a fellebbezésben hivatkozott Gfv.VII.30.096/2019/5. számú ítéletében tisztességtelennek minősítette az árfolyamkockázat fogyasztóra hárítását, ha a tájékoztatás nem hívta fel a fogyasztó figyelmét arra, hogy akár a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészeket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja.

[70] A Kúria a fellebbezésben szintén hivatkozott BH2021. 141 szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet,

hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

[71] Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően közzétett, a Kúria jogegységi panasz tanácsának Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata elvi tartalmaként állapította meg, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet [34].

[72] E joggyakorlat figyelemmel van az EUB fellebbezésben hivatkozott döntéseiben kifejtett kritériumokra is.

Így a C-186/16. számú ítéletben foglalt azon feltételre, hogy a kockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseknek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Tekintettel van a C-51/17. számú ítéletben írt azon, további követelményre, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására.

[73] A 2008. június 10-én aláírt kölcsönigénylésben tett nyilatkozat szerint a felperes által megismert Általános tájékoztatóban foglalt tájékoztatás ezen, az EUB irányadó gyakorlatára tekintettel kiegészített kritériumoknak is megfelel. E tájékoztatás alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen körültekintő, átlagos fogyasztó észlelhette a jelentős, számára kedvezőtlen változás lehetőségét, az árfolyamkockázat rá hárításának a vagyoni helyzetére, fizetési kötelezettségre gyakorolt hatásait is. A felperes annak alapján minden tekintetben átláthatta az adott hitel felvételének mind a tőke, mind pedig a kamat és kezelési költség tartozást érintő gazdasági kihatásait, a fizetési kötelezettsége lehetséges változását. A tájékoztatás kifejezetten rögzítette, hogy a havi törlesztőrészletek milyen okból változhatnak, e körben nevesítette nem csak az árfolyamváltozások, de a kamatlábak változásának hatását is. Figyelmeztető felhívást tartalmazott az árfolyamkockázat vállalásával kapcsolatban arra, hogy csak akkor válassza ezt a hitelkonstrukciót, ha a jövedelme vélelmezhetően lépést tud tartani az árfolyamváltozásokkal. Ebből a felperes egyértelműen láthatta, hogy az árfolyam és ezzel együtt a törlesztőrészlet változásának milyen gazdasági következményei lehetnek, és világosan felmérhette, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészletek emelkedése olyan mértékben is bekövetkezhethet, amellyel a jövedelme nem tud majd lépést tartani, azaz

átláthatta a jelentős mértékű árfolyamváltozás fizetési kötelezettsége teljesíthetőségére gyakorolt hatását is.

Külön kiemelendő, hogy e tájékoztatás utalt arra is, hogy a törlesztőrészlet és a hátralévő tartozás összege valószínűsíthetően növekedni fog.

[74] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság a szerződés megfelelő értelmezésével állapította meg, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a szerződés alapján átláthatta, hogy a szerződés megkötéséből eredő árfolyamkockázat korlátlanul és teljes mértékben őt terheli. A rPtk. 207. § (2) bekezdésének a fellebbezésben hivatkozott, a fogyasztó számára kedvezőtlen értelmezés tilalmára vonatkozó rendelkezése a jelen esetben nem irányadó, mivel a szerződés tartalma a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint egyértelműen megállapítható volt.

A szerződés a teljes árfolyamkockázat felperesre hárítását egyértelműen megfogalmazva tartalmazza, és az árfolyamkockázat viselésének általános áthárításával szemben nem tartalmaz olyan kikötést, amelyből a felperes alappal következtethetett arra, hogy a kockázat viselése nem korlátlan.

[75] A tájékoztatás tartalmát illetően irányadó, a fellebbezésben szintén hivatkozott, az EUB C-227/18. számú végzésének rendelkező része szerint a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[76] A fellebbezés hivatkozott az EUB C-776/19.-C-782/19. egyesített számú ügyekben hozott határozatára is, amelynek értelmében a deviza alapú kölcsönszerződések érvényességét érintő perekben a nemzeti bíróság feladata, hogy az adott ügy valamennyi körülményének figyelembevételével, a nemzeti jogszabályok alapján határozzon az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességességéről, avagy tisztességtelenségéről. Az elsőfokú bíróság vizsgálata e feltételeknek megfelelt.

[77] Az ugyancsak hivatkozott C-609/19. (és a C-776/19.-C-782/19.) számú előzetes döntéshozatali eljárásban az EUB azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázatot korlátlan mértékben a fogyasztóra terhelő szerződéses rendelkezések akkor idézhetnek elő egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy az egyedi megtárgyalását követően a fogyasztó elfogadja az ilyen szerződéses feltételből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. A jelen esetben a felperes a megfelelő tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészlet akár jelentős mértékben való megemelkedésének lehetőségét, az árfolyamkockázat viselését felső határ nélkül vállalta.

[78] A fellebbezésben hivatkozott, C-186/16. számú ítélet 47., 50. és 58. pontjai alapján szükséges annak vizsgálata is, hogy a pénzügyi intézmény a fogyasztó rendelkezésére bocsátotta-e a döntését érintő, a szerződés megkötésekor releváns ismereteit.

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperes ismereteire és annak megosztásának hiányára, az információs egyensúlytalansági helyzetre hivatkozás körében utal a 6/2013. PJE határozat 2. pontjában kifejtettekre, amelynek értelmében a szerződéses terheknek a szerződés megkötését követő - előre nem látható - egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető, tekintettel arra, hogy az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia. A PJE határozat 3. pontja értelmében a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére. A 3. ponthoz fűzött indokolás tartalmazza, hogy a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint a 2001 és 2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények nem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát, és a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.

Ezek alapján a felperesnek az I. rendű alperes információi megosztásának hiányára, az ebből eredő, a szerződéses jogok és kötelezettségek egyensúlyát felborító információs egyensúlytalansági helyzetre hivatkozása nem megalapozott.

[79] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a Kúria a jelen perbelivel azonos tartalmú tájékoztatás tartalmát több esetben vizsgálta, és azt megfelelőnek találta (Pfv.I.20.626/2020/4., Gfv.VII.30.185/2020/10.).

[80] Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a kezelési költség felszámítására vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét sem találta megállapíthatónak.

A Fővárosi Ítéltábla az ítélet indokolásával e részben lényegében egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel ezzel kapcsolatosan az alábbiakat rögzíti.

[81] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kezelési költség felszámítását a rHpt. 212. § (2) bekezdése lehetővé teszi, azzal, hogy ezt a mindenkor Hirdetményre utalással a szerződés 2. pontja is biztosítja. A 2008. március 1-jétől hatályban volt Hirdetmény „Egyéb díjak” címszó alatt e költségeket tételesen, nevesítve felsorolja. A felperes e konkrét szolgáltatások ellenértékének kezelési költségként felszámíthatóságát a fellebbezésében tételesen nem tette vitássá. Nem megalapozott tehát a felperes azon állítása, miszerint a kezelési költség nem valós banki szolgáltatásokat fed, az ellenszolgáltatás nélküli.

Ugyanakkor az EUB a C-621/17. számú ügyben kifejtette, hogy az Irányelv 4. cikk (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye nem kívánja meg a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses feltételekben a fogyasztót terhelő kezelési költség összegét, kiszámításának módját és teljesítésének idejét tartalmazó szerződéses feltételek esetén valamennyi szolgáltatás részletezését. A konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosításának hiánya a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben.

Ebből következően a kezelési költséget szabályozó szerződéses rendelkezések átláthatónak minősülnek, ha a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege észszerűen érthető, vagy a szerződés egészéből levezethető.

[82] A felperes állításával ellentétben az ügyleti kamat a pénz használatának, nem pedig a rHpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja alá eső pénzügyi szolgáltatási

tevékenységeknek az ellenértéke. Mivel az ügyleti kamat nem alkalmas valamennyi pénzügyi szolgáltatás ellenértékének fedezésére, a kezelési költség felszámítása nem tisztességtelen. A pénzügyi intézet nem csupán a fogyasztó érdekében felmerült tevékenységek ellenértékét számíthatja fel, hanem a kamat által nem fedezett, a kölcsön nyújtásához, nyilvántartásához szükséges egyéb pénzügyi szolgáltatásainak ellenértékét is.

[83] A felperes a kezelési költség összegének aránytalanul magas voltára a fellebbezésében már nem hivatkozott.

[84] A rPtk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

[85] A kezelési költség és a deviza alapú kölcsön felvételéből eredő kockázatokról adott, megfelelő tájékoztatás folytán az árfolyamkockázat korlátlanul felperesre hárítása a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján nem tisztességtelen, így a kölcsönszerződés a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján nem semmis.

[86] Az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan állapította meg, hogy a kölcsönszerződés a lényeges szerződéses tartalomra vonatkozó egyező akarattal létrejött, és az a felperes által hivatkozott okokból kifolyólag nem minősül érvénytelennek, így – a követelés jogalapja fennálltának hiányában – helytállóan mellőzte az összecszerűségéről döntést.

[87] A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[88] A fellebbezés nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla ezért a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az I. rendű alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított, a (6) bekezdése alapján, a ténylegesen végzett jogi képviselői tevékenységre - az egyetlen, rövid és az érdemi kérdésekbe nem bocsátkozó beadványra - tekintettel mérsékelt összegű jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

A II. rendű alperes a fellebbezésre ellenkérelmet nem terjesztett elő, a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett, a Fővárosi Ítéltábla ezért a részére másodfokú perköltség megállapítását - annak felmerülése hiányában - mellőzte.

[89] A felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 1.505.200 forint fellebbezési illetéket a rPp. 78. § (1) bekezdése és a kereset benyújtásakor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2022. április 27.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: